

Mnenje Oddelka za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire o sečnji na Rožniku

V (pri)mestnih gozdovih je pomen socialnih in okoljskih funkcij večji kakor v drugih gozdovih, čemur so prilagojeni tudi cilji in ukrepi pri gospodarjenju. Ena od značilnosti je, da je delež debelega drevja ali staroraslih sestojev praviloma večji. Vendar mestni gozdovi in gozdovi v krajinskih parkih niso pragozdni ostanki ali gozdni rezervati. Za zagotavljanje trajnosti vseh funkcij je potrebno aktivno gospodarjenje, ki vključuje tudi ukrepe pomlajevanja in obnavljanja sestojev. Pri tem se upoštevajo razmere na sestojni in krajinski ravni. Razumevanje gozda kot statičnega sistema v primeru mestnih gozdov lahko vodi v kopičenje odmrlega, bolnega in mehansko šibkega drevja, ki je nevarno za obiskovalce.

Sestoje na območju Rožnika je leta 2014 močno prizadel žled; še vedno so opazne poškodbe krošenj. V sestojih prevladuje bukev, ki je dovzetna za napade gliv. Že pred pojavom žleda je veter na območju vodnega zbiralnika na Tivolškem hribu izruval več velikih bukovih dreves in nakazal povečano tveganje za varnost obiskovalcev. Na Rožniku so bili evidentirani simptomi hiranja bukve; ugotovljene so bile okužbe z glivolikimi algami iz rodu *Phytophthora* in z glivo vrste *Biscogniauxia nummularia*, ki povzroča bolezen pooglenitev bukve. Poškodovana drevesa lahko naselijo druge glive, ki povzročajo trohnobo lesa in zmanjšujejo mehansko stabilnost dreves, kar bo narekovalo tudi prihodnjo dinamiko ukrepov.

Podlaga za ukrepanje na območju Rožnika konec leta 2022 je bil gozdnogospodarski načrt za enoto Ljubljana. V okviru sprejemanja tega načrta je bila opravljena razgrnitev načrta in njegova javna obravnava. Pomembno je, da so pri pripravi operativne izvedbe ukrepov na Tivolškem hribu sodelovali strokovnjaki iz več ustanov (npr. Zavod za gozdove Slovenije, krajinski park, Mestna občina Ljubljana), ki so glede na stanje gozdnih sestojev in cilje gospodarjenja iskali najprimernejšo različico ukrepanja.

Gozdovi na Rožniku imajo velik pomen za obiskovalce, zato je njihova zaskrbljenost za ravnanje z gozdom razumljiva. Skrb ljudi je v primeru večje koncentracije del, ki smo ji bili priča, še toliko večja. Večjo stopnjo sprejemljivosti in tudi zaupanja glede ukrepov je mogoče doseči z obveščanjem in komunikacijo z zainteresirano javnostjo. Formalno je bila možnost participacije sicer izpolnjena v okviru priprave gozdnogospodarskega načrta za enoto Ljubljana, kamor spada tudi Rožnik. Pred izvedbo del je Zavod za gozdove javnost obveščal o načrtovanem ukrepu (npr. obvestila na drevesih, medmrežje). Zaradi velike obiskanosti in pomena teh gozdov za obiskovalce bi bilo smotno še dodatno izboljšati obveščanje in komunikacijo z deležniki.

Glede na problematiko gozdnih sestojev bo ukrepanje v ljubljanskih mestnih gozdovih (Grajski hrib, Golovec, Rožnik) tudi v prihodnjih letih nujno. Pri tem se lahko odločamo za različne variante poseganja z ozirom na stanje gozdov in starost sestojev, poudarjenost funkcij in lastništvo: od arboristične obravnave vsakega drevesa, pogostega ukrepanja v sestojih z manjšo jakostjo, do občasnega ukrepanja z večjo koncentracijo del. Prva skupina ukrepov pomeni bistveno višje stroške dela in je težko izvedljiva v zasebnih gozdovih (soglasje lastnika in finančna nadomestila). V večini primerov javnih mestnih gozdov je z več vidikov (npr. sprejemanje s strani javnosti, stalna prisotnost gozda) smiselno težiti k pogostejšemu ukrepanju manjše jakosti.

Klemen JERINA, Andrej BONČINA,
Jurij DIACI, Janez PIRNAT, Robert BRUS,
Dušan ROŽENBERGAR, Tine HAUPTMAN,
Janez KRČ
Biotehniška fakulteta - Univerza v Ljubljani